

Verslag van de vergadering van Commissiewerkgroep Voeding voor specifieke groepen

Datum : 20 april 2014
Commissie : Alexandra Nikoulakapoulou
Francesco Carlucci
Dora Szentpaly-Kleis
Ned.Delegatie : Erika Smale

Samenvatting

De Commissiewerkgroep Voeding voor specifieke groepen heeft op 20 april een eerste werkdocument van de Commissie besproken over dagelijkse voeding volledig vervangende producten voor gewichtsbeheersing.

Traject gedelegeerde handelingen

De Commissie legt uit dat de gedelegeerde handelingen over zuigelingenvoeding, babyvoeding en voeding voor medisch gebruik tot 6 mei een interne consultatie doorlopen. De gedelegeerde handeling over dagelijkse voeding volledig vervangende producten voor gewichtsbeheersing zal een later traject ingaan. Vandaag wordt een werkdocument van de Commissie besproken over deze dagelijkse voeding volledig vervangende producten voor gewichtsbeheersing. Vanwege de late toezending van dit document en het feit dat de lidstaten daardoor niet hun standpunten hebben kunnen bepalen, krijgen de lidstaten tot half mei de tijd om schriftelijk te reageren. Daarna zal de Commissie stakeholders consulteren en vervolgens een voorstel opstellen voor een gedelegeerde handeling. Voor de zomer zal dit voorstel met de lidstaten worden besproken.

Dagelijkse voeding volledig vervangende producten voor gewichtsbeheersing

In overweging 16 van de Verordening Voedsel voor specifieke groepen is opgenomen dat vanwege het stijgende aantal personen met overgewicht een steeds groter aantal levensmiddelen in de handel worden gebracht die als de dagelijkse voeding volledig vervangende producten voor gewichtsbeheersing fungeren. De Verordening voor Voeding voor specifieke groepen geeft aan dat er een gedelegeerde handeling moet komen voor de dagelijkse voeding volledig vervangende producten voor gewichtsbeheersing waarin samenstelling- en etiketteringsvoorschriften worden vastgesteld. De voorwaarden zijn vrij handelsverkeer van deze producten en een hoge mate van bescherming van de volksgezondheid.

Samenstellingseisen

Voor dagelijkse voeding volledig vervangende producten voor gewichtsbeheersing met een energiegehalte tussen 800 en 1200 kcal (LCD = low calory diet) en voor maaltijdvervangers met een energiegehalte tussen 200 en 400 kcal zijn in richtlijn 96/8/EC regels vastgesteld. Enkele

**Directie Voeding,
Gezondheidsbescherming
en Preventie**

Regulier Overleg Warenwet

Bezoekadres:
Rijnstraat 50
2515XP Den Haag
(Hoftoren)

T 070 340 79 11
F 070 340 55 54
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij
Erika Smale
Bh.smale@minvws.nl
T 070 340 7968

Ons kenmerk
Verslag CWG voeding voor
specifieke groepen d.d. 20
april 2015

Secretariaat ROW
[_dienstpostbusROW-
EU@minvws.nl](mailto:_dienstpostbusROW-EU@minvws.nl)

www.row-minvws.nl

met een lager energiegehalte dan 800kcal (VLCD = very low calory diet). In de Codex standaarden wordt ook onderscheid gemaakt in LCD en VLCD, waarbij VLCD als voeding voor medisch gebruik wordt bestempeld. De Commissie geeft aan dat deze codexstandaarden in 1995 zijn vastgesteld en dat de eisen hierbij wellicht verouderd zijn. De EFSA heeft in haar opinie (december 2014) aangegeven dat als het om samenstellingseisen gaat er geen wetenschappelijke onderbouwing is om onderscheid te maken in LCD en VLCD. Het is niet bewezen is dat een energie-inname van minder dan 800kcal/dag een ander effect heeft dan een energie-inname van 800kcal/dag. De Commissie geeft aan dat er op het etiket wel onderscheid gemaakt zou kunnen worden, dit wordt later in de vergadering besproken.

Energie-inhoud

Voor LCD is in richtlijn 96/8/EC een energie-inhoud tussen 800 en 1200 kcal vastgesteld. De EFSA adviseert een minimum energie-inhoud voor dagelijkse voeding volledig vervangende producten voor gewichtsbeheersing van 600kcal/dag op basis van de minimum samenstellingseisen voor macronutriënten. Voor een maximum energie-inhoud adviseert de EFSA 1200kcal en geeft daarbij aan dat er nauwelijks wetenschappelijke onderbouwing voor bestaat dan dat een dergelijke lage energie-inhoud een betekenisvol effect heeft op gewichtsverlies. Enkele lidstaten geven aan dat een minimum moeilijk vast te stellen is als er geen wetenschappelijke onderbouwing is en dat de veiligheid voor de volksgezondheid hierbij een belangrijk issue is. Bovendien is een minimum afhankelijk van de criteria die gesteld worden voor de macronutriënten.

Eiwit

Het bedrijfsleven heeft opmerkingen gemaakt bij enkele aanbevelingen van de EFSA, waaronder het minimum eiwitgehalte. In de richtlijn 96/8/EC is voor LCD een eiwitgehalte tussen 25 en 50 energie% vastgelegd, met een maximum van 125g/dag. EFSA adviseert een minimum van 75g/dag met een maximum van 105g/dag. De EFSA baseert het minimum eiwitgehalte op de vetvrije massa en corrigeert dit voor overgewicht en obesitas ten opzichte van normaal gewicht. Het bedrijfsleven vindt dit minimum te hoog, dit heeft een negatieve invloed op houdbaarheid, smaak en textuur. Eiwit is bovendien een duur ingrediënt. Enkele lidstaten geven de voorkeur aan het EFSA-advies. Andere lidstaten geven aan dat het eiwitgehalte gerelateerd is aan minimum energie-inhoud en gehalten van andere macro-ingrediënten en vinden het lastig om hier nu een uitspraak over te doen. Bovendien speelt ook de kwaliteit van het eiwit mee.

Vet

In de richtlijn 96/8/EC is opgenomen dat het vetgehalte niet hoger mag zijn dan 30% van de totale energie en voor linolzuur geldt een minimum 4,5g/dag. De EFSA adviseert nu een minimaal dagdosis voor linolzuur van 11g en voor alfa-linolzuur 1,4g, maar geeft hierbij aan dat het niet geheel duidelijk is in hoeverre dergelijke vetzuren worden opgeslagen in het lichaam. De EFSA heeft geen onderbouwing om maximale dosis voor totaal vet te adviseren en geeft aan dat het niet nodig is om voor DHA en EPA minima vast te stellen aangezien de producten maar een korte periode worden gebruikt en dat er in deze periode geen tekorten zullen optreden. Producenten geven aan dat 11g linolzuur per dag erg hoog is, daarvoor moet veel vet worden toegevoegd aan de producten waardoor het energiegehalte hoog wordt. Bovendien wordt de houdbaarheid korter en is alleen sojaolie als bron toepasbaar, dit kan alleen worden toegepast in vloeibare producten. Een lidstaat vraagt of het niet mogelijk is om een lagere norm voor linolzuur op te nemen en dan een suppletieadvies te geven voor gebruik van supplementen met linolzuur en alfa-linolzuur.

Voedingsvezel

In de huidige regelgeving wordt voor voedingsvezel een minimum gehanteerd. De EFSA geeft aan dat er geen wetenschappelijk bewijs is om een minimum te adviseren. Enkele lidstaten vinden toevoeging van voedingsvezel wel belangrijk, ook producenten hebben in hun reactie aangegeven dit belangrijk te vinden vanuit het oogpunt van een goede darmfunctie. Echter ook voedingsvezel geeft energie-inhoud, daarmee wordt het nog lastiger om producten te formuleren die niet meer dan 600kcal/dag leveren. Enkele lidstaten stellen voor om voedingsvezel als vrijwillig toe te voegen ingrediënt toe te staan, maar dan blijft de energie-inhoud een probleem. Er wordt ook gewezen op het feit dat niet alle soorten voedingsvezels dezelfde functie hebben.

Magnesium

In richtlijn 96/8/EC zijn alleen minima vastgelegd voor vitamines en mineralen, geen maxima. De EFSA adviseert nu een maximum van 250mg/dag voor magnesium vanwege mogelijk laxerend effect. De industrie kent de door de EFSA aangegeven effecten bij een magnesiumgehalte hoger dan 250mg/dag niet en wil een hoger gehalte hanteren zoals nu ook de praktijk is. De lidstaten willen graag weten wat de reden is voor een hoger magnesiumgehalte.

Choline

Choline is in de huidige regelgeving niet opgenomen in de samenstellingseisen. De EFSA adviseert nu een minimum voor choline van 550mg/dag vanwege mogelijke lever- en spierafbraak bij een tekort op langere termijn. De industrie weet niet hoeveel choline in hun producten aanwezig is en doet hier nu onderzoek naar. Enkele lidstaten vragen zich af of, zoals bij DHA en EPA, er wel een tekort ontstaat omdat de betreffende producten niet langdurig gebuikt worden. De Commissie had deze vraag ook en heeft hierover informatie gevraagd aan de EFSA. De EFSA heeft aangegeven dat er daadwerkelijk tekorten aan choline zijn geconstateerd en vindt daarom dat er extra aandacht voor nodig is.

Optionele ingrediënten

De Commissie geeft aan dat in de huidige regelgeving andere stoffen toegevoegd mogen worden onder de voorwaarde dat dit veilig is en een toegevoegde waarde heeft. In de lidstaten zouden hier verschillende nationale regels over bestaan. Enkele lidstaten willen hier graag regels over, omdat niet altijd duidelijk is wat de toegevoegde waarde is. De Commissie geeft aan dat op dit moment geen problemen zijn geconstateerd en dat voorkomen moet worden dat door regelgeving innovatie wordt tegengehouden.

Informatieverstrekking

Net als bij de eerder besproken gedelegeerde handeling onder de Verordening Voeding voor specifieke groepen geldt ook voor de dagelijkse voeding volledig vervangende producten voor gewichtsbeheersing dat de etiketteringseisen zoveel mogelijk aan moeten sluiten bij de nieuwe regels voor het verstrekken van voedselinformatie (verordening 1169/2011).

Verplichte declaratie van energie en macronutriënten

Voor de verplichte declaratie van energie en macronutriënten wordt voorgesteld om naast energie, eiwit, totaal vet en koolhydraten ook verzadigd vet, suiker en zout op te nemen. De vraag is of dat naast zout ook het natriumgehalte vermeld moet worden en waar dit dan vermeld moet worden. Enkele lidstaten geven aan dat goed bekeken moet worden hoe de consument en beroepsbeoefenaars in de gezondheidszorg omgaan met deze informatie. Mogelijk dat net als bij voeding voor medisch gebruik zout wordt opgenomen in de lijst met verplicht te vermelden energie en macronutriënten en natrium bij de mineralen.

Vitaminen en mineralen

In de huidige regelgeving is opgenomen dat de hoeveelheden vitamines en mineralen numeriek vermeld moet worden per gespecificeerd hoeveelheid product klaar voor gebruik. In de verordening over voedselinformatie voor consumenten is vereist dat dit wordt vermeld als de hoeveelheid per 100g of 100ml en wat het percentage van de referentie inname is. Dit wordt aangegeven per hoeveelheid verkocht product eventueel aangevuld met de gegevens per portie. Zo nodig kan deze informatie ook worden vermeld per hoeveelheid product na bereiding (indien een voldoende gedetailleerde bereidingswijze is aangegeven).

De vraag is vooral op welke wijze de consument en de beroepsbeoefenaars in de gezondheidszorg het beste geïnformeerd worden. De betreffende producten zullen niet worden vergeleken met normale levensmiddelen, waardoor de weergave van de vitamines en mineralen anders vermeld kan worden; per portie, per dagdosering?

Optionele ingrediënten

Voor de vermelding van optionele ingrediënten gelden dezelfde vragen als bij de vermelding van vitamines en mineralen.

Aangeven hoeveelheid als verkocht of klaar voor gebruik, per 100g of 100ml, per portie of consumptie-eenheid

In de richtlijn 96/8/EC is vastgelegd dat voedingsstoffen per hoeveelheid product klaar voor gebruik moeten worden weergegeven. In de verordening over voedselinformatie voor consumenten wordt vereist dat dit wordt weergegeven per 100g of 100ml zoals verkocht en eventueel na bereiding en kan ook per portie worden weergegeven. De Commissie geeft aan dat de huidige regelgeving voortgezet kan worden of dat er een combinatie met de verordening over voedselinformatie voor consumenten gemaakt kan worden. Ook hier is het de vraag op welke wijze de consument en de beroepsbeoefenaars in de gezondheidszorg het beste geïnformeerd worden. Per portie lijkt niet handig omdat niet alle producten dezelfde portieverdeling per dag voorschrijven. Per 100g of 100ml blijkt ook geen duidelijkheid te geven, het gaat veel meer over de totale daginname.

Andere vereiste vermeldingen

Onderscheid VLCD en LCD

De EFSA heeft aangegeven dat qua samenstellingseisen geen onderscheid tussen VLCD en LCD nodig is. Er kan op het etiket wel onderscheid gemaakt worden. De meningen zijn verdeeld. Enkele lidstaten geven aan dat het goed is om op het etiket een onderscheid aan te brengen. Andere lidstaten vinden dit niet nodig.

Instructies voor bereiding van product

In richtlijn 96/8/EC is een vermelding van instructies voor bereiding verplicht als er voor consumptie een bereiding noodzakelijk is. Er wordt aangegeven dat instructies voor bereiding ook in de nieuwe regelgeving van belang is omdat bijvoorbeeld helder moet zijn met hoeveel water of andere vloeistof een poeder opgelost moet worden voordat een product geconsumeerd wordt. Daarnaast meldt een lidstaat dat termen als 'instructies voor bereiding' en 'instructies voor gebruik' niet door elkaar gebruikt worden.

Verplichte vermelding bij polyolen

In de huidige regelgeving is opgenomen dat bij een dagelijkse inname aan polyolen van meer dan 20g/dag er een waarschuwing moet zijn dat dit een laxerend effect kan hebben. In de Verordening over Voedselinformatie voor consumenten is een waarschuwing verplicht als aan een product meer dan

10% polyolen is toegevoegd van de toegelaten norm in de additievenverordening. Voor de consistentie in regelgeving lijkt het handig om de waarschuwing uit verordening over voedselinformatie voor consumenten te hanteren. De waarschuwing luidt 'excessive consumption may produce laxative effects'. Een lidstaat vraagt of 'excessive consumption' wel mogelijk is via dagelijkse voeding volledig vervangende producten voor gewichtsbeheersing.

Verplichte vermelding voor adequate inname van vloeistof

De verplichte vermelding in de huidige regelgeving betreft een inname van 2 a 2,5 liter vloeistof per dag. Een dergelijke verplichte vermelding kan worden overgenomen in de nieuwe regelgeving. Een lidstaat vraagt of de genoemde hoeveelheid niet afhankelijk is van de vorm (vloeibaar of vast) waarin de dagelijkse voeding volledig vervangende producten voor gewichtsbeheersing worden geconsumeerd.

Verplichte vermelding van adequate hoeveelheid voedingsstoffen

In de huidige regelgeving is opgenomen dat vermeld moet worden dat alle essentiële voedingsstoffen voor een dag aanwezig zijn. Een dergelijke verplichte vermelding kan worden overgenomen in de nieuwe regelgeving. Een lidstaat vraagt of het niet verwarrend is voor de consument dat deze hoeveelheden anders zijn dan voor normale voedingsmiddelen. De Commissie geeft aan dat het hier een specifieke doelgroep betreft en dat hiervoor andere criteria gelden.

Gebruiksvoorwaarden, vermelding voor gebruik onder medische supervisie

In richtlijn 96/8/EC is opgenomen dat gebruik van LCD langer dan 3 weken onder medische supervisie moet plaatsvinden. De EFSA heeft aangegeven dat er geen wetenschappelijke onderbouwing is voor een dergelijke statement. Bovendien blijkt uit onderzoeken dat er geen nadelige effecten zijn van gebruik van dergelijke producten tot 3 maanden. Er zijn lidstaten die de vermelding willen behouden bij langer gebruik. De vraag is of personen die dergelijke producten langdurig gebruiken gezonde personen zijn en of er dan medisch toezicht nodig is.

Vermelding van de doelgroep

De EFSA geeft aan dat dagelijkse voeding volledig vervangende producten voor gewichtsbeheersing niet bedoeld zijn voor personen met een normaal gewicht, kinderen, jongeren, ouderen, zwangere vrouwen, borstvoedende vrouwen, personen met bepaalde medische indicaties. Een lidstaat merkt op dat er ook onderscheid gemaakt kan worden in VLCD en LCD afhankelijk van de mate van overgewicht.

Etiket, reclame en advertenties

Het is en blijft verboden om iets te vermelden over de snelheid van gewichtsverlies, ook gezondheidsclaims blijven verboden voor LCD en VLCD.

Notificatie, nationale richtsnoeren

In de richtlijn 96/8/EC is geen verplichting tot notificatie opgenomen voor LCD. VLCD worden conform richtlijn 2009/39/EC nationaal genotificeerd. Er zijn verschillende opties mogelijk voor notificatie; geharmoniseerde verplichte notificatie, nationale verplichte notificatie, geen verplichting tot notificatie, nationale keuze voor notificatie. Enkele lidstaten zijn voorstander voor een verplichte notificatie, andere lidstaten juist niet. De Commissie vraagt lidstaten om nationale richtsnoeren te delen.

Maaltijdvervangers

Maaltijdvervangers zoals nu geregeld in de richtlijn 96/8/EC zijn niet meegenomen in de Verordening Voeding voor specifieke groepen. Onder

de Claimsverordening zijn twee gezondheidsclaims over maaltijdvervangers voor gewichtsbeheersing toegelaten. In de gebruiksvoorwaarden van deze claims wordt verwezen naar de richtlijn 96/8/EC. Bekeken moet worden of de huidige regels uit deze richtlijn overgenomen moeten worden in de gebruiksvoorwaarden of dat deze gebruiksvoorwaarden moeten worden afgeleid van de nieuwe regels in de nog op te stellen gedelegeerde handeling over de dagelijkse voeding volledig vervangende producten voor gewichtsbeheersing.

Den Haag, 29 april 2015